

slovenske institucije, kolektivni ter posamezniki in posameznice.

Med temi je vsekakor potrebno izpostaviti podporo poslancev Evropskega parlamenta iz poslanske skupine GUE / NGL, ki so v svojem pismu ljubljanskemu županu Zoranu Jankoviču marca 2008 zapisali: »Po našem mnenju je realnost socialnega centra v Rogu uglasena z mnogimi drugimi izkušnjami, posejanimi po celotni Evropi, kjer se kreativnost, samoprodukcijska dogodka, kulturni in socialni aktivnosti srečuje z boji v sodobnih evropskih mestih, pripoveduje h kreaciji "neodvisnih prostorov" in ostalih praks, ki bogatijo družbo. (...) Prepričani smo, da bi morala biti izkušnja Roga ohranjena. Edini način za doseg tega cilja je dejansko in jasno soočenje z ljubljanskimi neenotni obistmi. Zaprtje centra Rog bi bilo negativno dejanje in bi povzročilo škodo ne le mestu Ljubljana, ampak tudi Evropi na splošno.«

Ali pa Deklaracijo evropskih socialnih centrov in drugih kulturnih, političnih in univerzitetnih mrež, ki jo je marca 2008 v podporo SC Rog podpisalo 24 evropskih institucij in kolektivov. V njej je med drugim navedeno: »Zadnje dni dobivamo alarmantne novice, da je župan mesta Ljubljana, g. Zoran Janković, obiskal Socialni center Rog, in zankiral izpraznjen prostorov in izrazil namen takojšnje deložacije. Tovarna Rog, ki je bila prazna in neuporabljena več let, je v zadnjih 24 mesecih postala izjemno aktiven socialni center, ki vključuje kulturne, politične, socialne dejavnosti. Postala je prostor proizvodnje vednosti, s katerim samoupravljajo študenti, umetniki, pretetni in migranti. Izkusiš Socialnega centra Rog je tako postala izjemno usvarjalen spoj evropskega prostora. Za kulturne, politične, izobraževalne mreže in kolektive iz različnih delov Evrope, ki smo soustvarjali v Socialnem centru Rog, so zalhve SC Rog, da bi obdržali prostore za delovanje, naše zalhve. Obenem obljubljamo, da homo glas SC Rog ponesi v različne evropske metropole.«

In ne nazadnje peticijski Poziv k podpisu podpore avtonomni, svobodni in samoupravni uporabi nekdane tovarne Rog, ki jo je v istem obdobju v par dneh podpisalo več kot 600 posameznikov in posameznice.

Zgoraj navedeni izseki so zgolj izrazi podpore, prejeti v kritični obdobji obstoja nove tovarne Rog. Potreba po tovrstnih prostorih in podpora njihovemu delu se namreč bistveno bolj izraža v dnevnem delovanju in mreženju, ki kljub odsotnosti osnovnih pogojev vztraja v zavirljivi dinamiki in kontinuiteti.

K centrom svobodne kreativnosti

SC Rog razumevamo kot prostor hibridizacije in kreolizacije, ki omogoča artikulacijo novih pravic. Slednje se definirajo na osnovi gradnje novih skupnosti, ki izvirajo, napadajo in obenem transcendirajo meje ter na osnovi neposrednega

izražanja želja, potreb, sanj proizvajalcev družbe in sveta: migrantov, prekecey, študentov, kozmopolitov... SC Rog je zato prostor drugačne proizvodnje, učenjeliene na znanju in kreativnosti. V Ljubljani, Sloveniji in EU poteka reorganizacija kulturne, umetniške, znanstvene in izobraževalne produkcije. Tej reorganizaciji načeljuje koncepti kreativnega mesta in kreativnih industrij, zato prinaša izključevanje na ravni porabe znanstvene, kulturne in umetniške produkcije ter še večjo proletarijazo in pekerizacijo na ravni njene proizvodnje. MOL je pred kratkim obelodanila načrt obnove kompleksa tovarne Rog in sprejela odlok o javno zasebnem partnerstvu. S tem je postalo jasno, da bo bodoči center sodobne umetnosti v resnici center kreativnih industrij. Proti izključevanim in diskriminirajočim konceptom kot sta koncepta kreativnega mesta in koncepti družbe znanja, postajamo svoj koncept, ki izhaja iz realnosti neenakosti in nesvobode v tem mestu in v tej družbi. To je koncept novih institucij osvobodilne kreativnosti in osvobodilnega znanja, ki bodo naredili družbo znanja in kreativnosti dostopno vsakomur in v katerih proizvajalci znanja in kulture ne bodo odnuzeni od materialnih in družbenih

generator svobodne kreativnosti

Prerujski bilten je pretločen moment in samokritičnosti SC Rog. Izraža pomembno spremembo v nekaterih izhodiščih našega delovanja, ki so bila v preteklosti javno proklamirana. Nova izhodišča izhajajo iz refleksije štirih let delovanja v gverilskih pogojih, bolj ali manj popolnega ignoriranja s strani MOL, sodelovanja v številnih urbenih bojih, ki so pokazali zaostrovanje segregacije, diskriminacije, gentrifikacije, marginalizacije velikega dela ljubljanskega prebivalstva, odtine ekspanzije apetitov spekulativnega in rentnega kapitala po skupnem življenjskem prostoru v Ljubljani, iz revolta nad tem, da javne oblasti na finančno in ekonomsko krizo odgovarjajo s še bolj brezzmernim hlapčevanjem kapitalističnim subjektom, tistim torej, ki so zanj odgovorni. Tak razvoj stvar je pokopal koncept začne prakse. Sedaj se borimo za reopropriacijo kot samodoločne prakse in institucije - za nove institucije skupnega. In do tega imamo pravico! Ta pravica izhaja iz projekta vrtačenja moči vsem. Je torej mnogo večja, kot je bila pravica pešice, ki nam je skozi množično razlastitev, privržitacijo in lastniško konsolidacijo vzela skoraj vso moč.

Več o preteklem in aktualnem delovanju SC Rog poišči na naši spletni strani www.network.org in na strani tovarne Rog www.lovarna.org. Poglobljeno znanstveno analizo in ključne dokumente štrilenega delovanja v SC Rog najdeš v zadnji številki Časopisa za kritiko znanosti (letnik XXXVII, številka 238) z naslovom Horizont bojev: na lateralah, mejah in magmagh. Publikacija je skora v celoti nastala v iniciativah SC Rog in je plod kolektivnega udeležstva njegovih aktivistov in aktivistk.

Se predstavi

Bilten SC Rog

RESEARCH AND ENJOY

februar 2010

- Kako je SC Rog nastal?
- Opredelitev delovanja SC Rog
- Opis ključnih iniciativ v dosedanem delovanju SC Rog
- Pretekli izrazi podpore
- K centrom svobodne kreativnosti

Kako je SC Rog nastal?

Socialni center Rog se je vzpostavil v prostorih opuščene tovarne Rog, ki je v lasti MOL in je zaradi spekulativnih razlogov brezvilno samevala in propadala več kot desetletje. Potreba po samopranjnih prostorih in institucijah, v katerih je možno kontinuirano razvijati in preizkušati samonikle oblike življenja, temelječe na principih solidarnosti, opolnomočenja ter vključujočnosti, je vztrajno tlela že pred svojo inkarnacijo v prostorih opuščene tovarne. V genskem zapisu SC Rog se tako skrevajo izkušnje, pridobljene v mnogoterih preteklih iniciativah in družbenih bojih: v boju za pravice beguncev oziroma oseb z začasnim zatočiščem iz BiH (gibanje I Kapaki iz leta 2001), v boju izbrisanih prebivalcev in prebivalci RS (od leta 2002 do danes), v protivojnih iniciativah (proti invaziji na Irak 2003), v bojih za drugačno globalizacijo prvega cikla alerglobalizacijskega gibanja, v iniciativah za samoorganizacijo prekenih in migrantskih delavcev (Euro Mayday 2004, 2005, 2006), v bojih za nove avtonomne prostore in v mnogih drugih.

V omenjenih bojih in iniciativah nastale senzibilnosti, želje, potrebe, kolektivni in meže so se marca 2006 izrazile in odprli hrvše tovarne Rog ter svoje vizije delovanja in organizacije sveta prelije v prostor, ki so ga namerile neodvisni in nekomercialni socialni, kulturni, umetniški in politični produkti. Ožvirev tovarne Rog je opuščen in devastirano območje v središču ljubljane prečevala v nov tip institucije in ga ikhrati zaradi načina funkcioniranja, ki se je vzpostavil na trajkiorjalni skupnega, odprtega in nemanirničnega, odprla vsem prebivalcem in obiskovalcem

mesta. SC Rog se je znoraj te nove institucije vzpostavil kot organizirana kolektivna realnost, ki dela na konceptu širše družbeno angažiranega avtonomnega prostora in novih praks, proteze drugačnega mesta, družbe in sveta.

Opredelitev delovanja SC Rog

Socialni center Rog je odprt, samonikel, avtonomen, samoupraven, produkcijski, politični prostor.

Socialni center je vključujoč in nediskriminatoren. Ob tem lahko kdo poreče: »Pa saj sta vključujočnost in nediskriminatornost deklarativni cilji vseh politik, pa naj gre za mestne, državne, evropske politike, za nacionalno ustavo, dokumente Združenih narodov ali Evropsko pogodbo o ustavi. Kaj se potemakem sploh greše v Rogu? Za zavzemanje proti oblikam diskriminacije in izključevanja pa res ne rabite prostorov, kot je SC Rog! Hodite na volitve, prijavljajte se na razpise, podpisujete peticijske! Na ta način boste najbolj prispevali k utesnitvi nespornega ideala vključujočnosti in nediskriminatornosti.«

Na to lahko odgovorimo: »Mišlite, da bi širi leta vztrajali v nemogočih pogojih - z elektriko na agregat, ob rednih poskusih županstva, da nas deložira, v ozračju skrajne negotovosti, ko ne vemo kaj bo prinesel jutrišnji dan, ko ob snovanju vsakega novega projekta in iniciative ključa strah, da ga bomo izvedli na cesti ali v stanju obleganja - če bi šlo

za našo kapricio? Vse iniciative in kampanje, ki smo jih organizirali ali soorganizirali v SC Rog, so vedno znova pokazale, da sta diskriminacija in izključevanje vse kaj drugega kot odklon od brezhibnega sistema in s tem popravljiva napaka v delovanju k idealu nediskriminacije in vključitve uspešnih pravnih in socialnih držav. Pokazale so, da se našega delovanja ne da zducicati na to, da zgolj opozarjamo na nepopolnosti v sicer k idealu vključitve, enakosti in svobode usmerjenemu delovanju oblasti. Vedno znova smo ugotovili, da sta diskriminacija in izključevanje institucionalna. Tega dejstva pa ne moremo spreminiti tako, da ostanemo znotraj samonastajočih se logike obstoječih družbenih institucij, torej obstoječih institucij oblasti. Če želimo razviti resnično kritiko diskriminacije in izključevanja ter resnične alternative moramo tvoriti nove institucije, ki so obstoječim zunanje, vendar pa v obstoječe dejavno posegajo. Le na ta način lahko definiramo nove pravice in nove prakse vključevanja, svobode in enakosti, ki bodo bodisi reformirale obstoječe družbene in politične institucije bodisi tvorile nove.»

Gradimo in hočemo nič več in nič manj od novih institucij delavskega in družbenega gibanja. SC Rog je praksa in prostor, ki se razume kot tovrstna institucija, kot institucija, ki je bistvena za proizvodnjo družbenih in političnih inovacij. Institucije gibanja so ključne za boj proti diskriminaciji in izključevanju zato, ker gradijo nove, odprte, egalitarne in svobodne skupnosti. Gradijo jih tako, da transcendirajo in subvertirajo meje, ki vzpostavljajo in reproducirajo delitve, segregacije, apartheid, kasnno družbo, brezperspektivnosti, mikro fašizme, obstojeca razmerja oblasti. Kot takšne, kot prostor, ki mora biti fizičen in teritorialno konfekturiran, lahko artikulirajo, organizirajo in udeležujejo želje, potrebe in pravice samega človeštva in sveta. SC Rog kot zemljiško mesto globaliziranega človeštva deluje v konkretni mesti Ljubljana, ki je polno bolj ali manj vidnih brazgotin meja, segregacije, gentrifikacije, razslojevanja, neenakosti, diskriminacije, brezperspektivnosti... Kot odprt, samonikel, avtonomen, samooorganiziran, političen, angažiran in bojevit prostor gradi drugo mesto Ljubljana: mesto svobode in enakosti vseh globalnih državljanov.

Delovanje SC Rog ni odrezano od širšega dogajanja v družbi, temveč je globoko potopljeno v mnogoteri družbeni in delavska gibanja, tako v Evropi kot v Sloveniji. Tako je na eni strani aktivni del Evropske mreže socialnih centrov, mreže avtonomnih institucij, ki po evropskih mestih delujejo na podlagi istovrstnih mehanizmov in principov, hkrati pa ohranja intenzivne stike z drugimi gibanji, ki so v evropskem prostoru nastala na temeljih preveč cikla ateleologizacijskega gibanja. Na drugi strani pa je bil SC Rog integralni del najpomembnejših družbenih iniciativ, ki so se poročile v zadnjih letih v Sloveniji.

Opis nekaj ključnih iniciativ v doseganju delovanja SC Rog

Manifestacija rojimo proti diskriminaciji (27. april 2006) in **Euroimayday migrantstih in preteklih delavcev in delavk** (1. maj 2006). Širša kampanja in mobilizacija, katero smo animirali ob čiščenju prostorov in

vzpostavljaju osnovne infrastrukture za delovanje v na novo odprti tovarni Rog, je bila manifestacija Rojimo proti diskriminaciji in Euroimayday 2006. Rojimo proti diskriminaciji je bila antirasistična manifestacija, katere namen je bil dati aktuano vsebino 27. aprila, dnevu zgodovinskega boja proti nacifašizmu. Ta manifestacija je bila del evropske mobilizacije in mreže Euroimayday, ki koordinira boje preteklih in migrantskih delavcev in delavk. Prvega maja smo organizirali množičen prevoz na Euroimayday v Sloveniji, ki je bil to leto v Mariboru. Samooorganiziranje postfordističnega proletariata je stalnica delovanja SC Rog.

Svoboda Ljubljana Jeseni 2006, pred lokalnimi volitvami, smo formalni gibanje Svoboda Ljubljana. Gibanje je povezovalo samooorganizirane realnosti, kot sta Tovarna Rog in Metelkova mesto, ki že vsio let gradilo alternativne prostore delovanja in drugega družbene odnose na področju mesta Ljubljana. Ti prostori predstavljajo osvobodene cone, ki v praksi živijo avtonomijo in nov politični protagonizem – onkraj logike kapitala in strukture oblasti. Gibanje je nastalo iz spoznanja, da Ljubljani daje obraz mnogo ljudi, ki so popolnoma izključeni iz klasičnih mehanizmov politične participacije, da je nujno okrepi moč mesta nasproti nacionalni državi, in da nujno potrebujemo redefinicijo koncepta javnega. Svoboda Ljubljana je skušala artikulirati potrebe in vizije prebivalcev in prebivalk, katerih glasi se v igri protagonistov finančne in politične moči ne sliši.

IWW (Nevidljivi radniki sveta – Invisible Workers of the World – Nevidni delavci sveta)

IWW (Nevidljivi radniki sveta – Invisible Workers of the World – Nevidni delavci sveta) je aktualna avtonoma (i) neodvisna od delodajalcev in lastnikov delavskih domov) iniciativa migrantskih delavcev v Sloveniji. IWW preverja razmere v delavskih domovih, na gradbiščih in drugih mestih koncentracije migrantskega dela in bivanja, obvešča delavce o njihovih pravicah in širi možnosti (samo)organiziranosti migrantskih delavcev. Prav tako organizira razne prostorske dejavnosti za migrantske delavce, od izobraževanj (jezikovnih, računalniških, pravnih) do zabav. Iniciativa Nevidni delavci sveta je sodelovala tudi v okviru Fronte za svobodo sveta, ki je organizirala antifašistično manifestacijo 27.4.2009 v Ljubljani. S svojim angažmanjem, ki je potekal pod imenom **Vstajna nevidnih delavcev sveta**, je opozorila na poskušanje oblasti reševanje trenutne ekonomske krize skušajo prevladati na pleča istih, ki jim je dostop do družbenega bogastva že zdaj sistematično oviran oziroma odlegljen, predvsem na migrante ter ostale pretekle delavce.

Vrta za budnost: od radnika do radnika, za boji živov. Oddaja Nevidnih delavcev sveta (IWW) na Radiu študent 89.3 MHz, vsako drugo nedeljo ob 20h. Aktivisti in aktivistke Socialnega centra Rog so ob prvih srečanjih z delavci sveta nalezeli na veliko oviro za delovanje, ki jo predstavljajo avtoritarne oblike nadzora tako v službi kot v delavskih domovih. Izkazalo se je, da je predpogoj za uspešno samooorganiziranje delavcev vzpostavitev skupnega komunikacijskega prostora, ki bo odpravljal osamljenost delavcev ter njihovo ločenost od ostale družbe. V iskanju oblike necenzurirane komunikacije se je pojavila ideja radijske oddaje delavcev za delavce. Vsaka oddaja je

priložnost za distribucijo letakov po delavskih domovih. V njih vabimo k poslušanju oddaje, hkrati pa odpiramo nova vprašanja, ki zadevajo življenjske pogoje delavcev sveta. Radijska oddaja pa ne pomeni zgolj možnosti necenzurirane komunikacije. Predstavlja enega od načinov gradnje biosolidarnosti. Gre za iskanje avtonomnih oblik družbene blaginje in za obliko samoovrednotenja. Oddaja je v etru od 23. marca 2008.

Mreža za stalni obisk je leta 2006 nastala v odprti tovarni Rog. Njen cilj je bila organizacija rednih obiskov zaprtih v Centru za tujce na Velikem otoku pri Posojem, takojšnja osvoboditev tam priprtih devetih gambijskih nogoemšev in javna kampanja proti obstoju institucije kot je pripori center za tujce. Mreža je organizirala nogoemni tuint Za svobodo gibanja, na katerem so se z gambijskim nogoemšči pomerili slovenski nogoemšči zlate generacije. Kljub temu, da je mreža pristrebela zahtevane garande, je administracija Centra za tujce zavrnila njihove prošnje po izpustitvi na svobodo v okviru ti. mišjskega ukrepa. Zato smo v okviru No Border Campa, ki je potekal polet 2006 na meji med Gortico in Novo Gorico, izpeljali blokado Centra za tujce. Na to sta se administracija centra in MNZ desne vlade odzvala z našim posegom posebne policijske enote. Na koncu so se vendar vdali in izpustili mlade nogoemšče. V SC Rog od takrat naprej redno izvajamo monitoring ilegalizacije priselcev za azil in na različne načine opozarjamo na nevarnost azilne in migracijske politike, ki slonita na množičnem zapiranj v Center za tujce.

Svet za vsakogar je aktualna iniciativa priselcev za azil. Ljudi brez statusa in zaprtih v centru za tujce. Skupina priselcev za azil, ki so nastanjeni v Azilnem domu na Vtci, se je oddčila, da slovenski javnosti spregovori o pritiskih na posilce za azil, negotovosti, v kateri živijo, in sistematični pretrvbi azila (tako na ravni institucije azilnega doma kot na ravni azilne zakonodaje) v instrument odvrnjanja priselcev za azil. Povezali so se v gibanje »Svet za vsakogar«, ki obenem povezuje vse, ki jim je bila odvzeta pravica do doslojnega življenja, *sons-papier* ter ljudi, ki so zaprti v centrah za tujce. Gibanje skupaj z aktivisti Socialnega centra Rog nasprotuje migracijski politiki Evropske unije, ki podpira režim apartheid, izkoriščanja ter trajne ilegalizacije.

Karavana izbrisanih (jesen 2006) in vsakolteni **tedni izbrisanih** (2007, 2008, 2009, 2010). V Socialnem centru Rog od njihove vzpostavitve deluje gibanje izbrisanih. Jeseni 2006, dve leti po zmagi desnice na oblasti, ko so izbrisani v Sloveniji povsod nalezeli na zaprta vrata, smo v SC Rog in CILA, skupaj z drugimi podporniki izbrisanih, organizirali karavano izbrisanih. Karavana se je na svoji poti ustavila v Deželnem parlamentu Furlanije Julijske krajine v Italiji, v francoski Narodni skupščini in Parizu in v Evropskem parlamentu v Bruslju. Namen karavane je bil politična podpora ožbi na evropskem sodišču za človekove pravice in vidnost problema izbrisanih v širšem evropskem prostoru. Od leta 2006 je SC Rog ovsrednje prizorišče vsakotnega tedna izbrisanih, ki poteka v tednu, ko "obhajamo" 26. februar, dan, ki je slovenska država iz

registra stalnega prebivališča izbrislala več kot en procent prebivalcev in prebivalk, živčočih med nami.

Odpiranje aktualnih vprašanj na **skupščinah gibanja, prebivalnih, diskusijah, okroglih mizah, bratnih krožkih**. S sklopi predavanj, kot na primer "Migracije in globalna pravica", "Vstajništvo in kriza", skupščinami gibanj, kot na primer "Mayday", "Ne bomo plačili njihove krize" "Za svobodo gibanja in pravico do bivanja", mednarodni diskusiji, ki jih redno organiziramo v prijetku Uniomu na Fakulteti za družbene vede in v SC Rog, organiziramo poglobljene razprave o aktualnem trenutku in o načinih skupnega angažiranja. SC Rog je Univerza za nepredeljene vede, kjer študiramo zato, da bi naredili razliko.

Socialni center Rog incitira ali sodeluje v različnih **množičnih mobilizacijah** in je aktiven v različnih **aktivističnih mrežah**. Nekaj primerov: Na prehodu iz 2006 v 2007 smo bili eden od stebrov mobilizacije proti pregonu družine Strojani iz njihove zemlje in njeni deportaciji v begunski center. Leta 2007 smo sooblikovali avtonomen blok na velikih sindikalnih demonstracijah pod gestom Factory-Free Space, leta 2008 smo v okviru konference evropskih socialnih centrov v Barceloni aktivno sodelovali pri organizaciji in izvodi demonstracij Za svobodo gibanja in pravico do bivanja. V SC Rog smo leta 2008 v okviru mreženja evropskih socialnih centrov organizirali ljubljansko konferenco evropskih socialnih centrov. 27. aprila 2009 smo soorganizirali veliko antifašistično demonstracijo, katere namen je bil preprečiti shod ksenofobov in rasistov proti gradnji mošče, pokazati, da je Ljubljana vedno bila in vedno bo antifašistično mesto, manifestirati, da je treba vrednote zgodovinskega antifašizma povezati z aktualnimi delavskimi in družbenimi boji, ter ponovno pokazati, da se začne boj proti fašizmu in branjenjem avtonomne in svobodne javne sfere in prostorov.

Delovna skupina proti delu je nastala v okviru Studentskega pletuma in je avtonoma iniciativa samooorganiziranih študent in študent, brezposelnih, prekecev in migrantov, ki deluje v prostorih Socialnega centra Rog, ki je hkrati del same skupine. Ukvarjamo se z vprašanji študentskega dela, dela prek avtorskih pogojev in ostalih oblik preteklega dela v postfordizmu. Odpiramo vprašanja javnega dolega in javnih dobrin v luči krčenja socialne države, z vprašanjem intelektualne lasnine kot privatizacije občnega intelekta ter z vprašanji izhodov iz globalne krize kapitalizma in iskanjem alternativne družbene ureditve. Bortno se za pravice, ki ne izhajajo iz dela, za univerzalni garantiran dohodek, za reafirmacijo skupnega, neodvisno od države in kapitala, za manj dela in več svobode za vse!

Pretekli izrazi podpore

Delovanje bivših tovarne Rog in s tem tudi Socialnega centra Rog je ves čas spremljala skrajna negotovost glede prihodnosti delovanja. Ob tkih, ki so se v preteklosti dogajali z MOL glede upravitelčnosti obstoja znotraj oživljenih prostorov tovarne, so podpora delovanju SC Rog in napoln tovarne Rog izrazile mnoge mednarodne in